

ROZHODNUTÍ O PŘEDBĚŽNÉM OPATŘENÍ PODLE § 76B O.S.Ř., PROBLÉMY, SE KTERÝMI SE POTÝKÁ SOUD

KATEŘINA ČUHELOVÁ

Krajský soud v Brně

Abstract in original language

Cílem příspěvku je nastínění problémů, které přináší soudní praxe při rozhodování o předběžných opatřeních podle § 76b občanského soudního řádu. Posouzení náležitostí návrhu na nařízení předběžného opatření a znalost základních zásad rozhodování. Pozornost je věnována výkladovým problémům při určení doby trvání předběžného opatření a posouzení předpokladů prodloužení doby trvání. Závěr postihuje roli intervenčních center, policie a interdisciplinárních týmů z pohledu soudu a úvahy de lege ferenda.

Key words in original language

Návrh; základní zásady; doba trvání.

Abstract

The aim of the contribution is to outline the problems, which the judiciary practice brings in a proces of making decisions about preliminary ruling according to § 76b of the Civil Procedure Act. It comprises examination of a proposal and knowledge of fundamental principles of decision. According to these principles, decision is based on the circumstances in effect at the moment of rendition of verdict by the Court of the First Instance, court decides without hearing, without listening of the parties and without validation procedure. The attention is payed to the time duration of the preliminary ruling and to the extension of the time duration. The final part of the contribution deals with the role of the police, intervention centers and cross-disciplinary teams from the view of the court, and of course with reflections de lege ferenda.

Key words

Proposal; fundamental principles.

Svůj příspěvek bych ráda věnovala praktickým problémům, které se vyskytují v soudní praxi při rozhodování o předběžných opatřeních podle § 76b občanského soudního řádu (dále jen o.s.ř.).

1. NÁVRH

Podle § 76b odst. 1 o.s.ř. , je-li jednáním účastníka, proti kterému návrh směřuje, vážným způsobem ohrožen život, zdraví, svoboda nebo lidská důstojnost navrhovatele, předseda senátu předběžným opatřením uloží

účastníku, proti kterému návrh směřuje, některou z demonstrativně vymezených povinností, případně povinnost jinou, v ustanovení nevynechanou, ale pro daný případ vhodnou.

Soud tedy, stejně jako policie při provedení vykazání¹, odhaduje riziko budoucího útoku.

Předpoklady pro vykazání policií a rozhodnutí o předběžném opatření podle § 76b o.s.ř. tak jsou obdobné. Soud však, na rozdíl od policie, která provede vykazání na základě skutečností zjištěných na místě samém, nemá k dispozici nic jiného než návrh a k němu připojené listiny (§ 75/5 o.s.ř.). Proto jsou návrh na nařízení předběžného opatření a listiny k němu připojené tak důležité.

Podle § 75 odst. 4 o.s.ř., návrh na nařízení předběžného opatření podle § 76b o.s.ř. musí obsahovat kromě obecných náležitostí (§ 42 odst. 4 o.s.ř.) jméno, příjmení a bydliště účastníků, popřípadě též jejich zástupců a vylíčení rozhodných skutečností odůvodňujících nařízení předběžného opatření.

Pokud má navrhovatel označit jméno, příjmení a bydliště účastníků, popřípadě jejich zástupců, musí si uvědomit, kdo je účastníkem řízení o vydání předběžného opatření. Definice účastníků řízení o předběžných opatřeních je obecně uvedena v ustanovení § 74 odst. 2 věta první o.s.ř., jsou jimi navrhovatel a ti, kteří by jimi byli, kdyby šlo o věc samu. Věta druhá téhož ustanovení pak definuje účastníky řízení o předběžných opatřeních podle § 76b o.s.ř., těmi jsou navrhovatel a ten, vůči němuž návrh směřuje. Tato definice je podle mého názoru speciální ve vztahu k definici dané v ustanovení § 74 odst. 2 věta první o.s.ř. Vyskytuje se však také názor opačný.²

Vylíčení rozhodných skutečností odůvodňujících nařízení předběžného opatření by mělo být takové, aby soudce mohl na jejich základě učinit závěr o tom, že jednáním účastníka, proti kterému návrh směřuje, je vážným způsobem ohrožen život, zdraví, svoboda nebo lidská důstojnost navrhovatele (§ 76b odst. 1 o.s.ř.). Je proto nezbytné popsat četnost útoků, popsat útoky samotné a jejich intenzitu, chování násilné osoby ve vztahu k ohrožené osobě i jednání navenek, jaký je její vztah k násilí, zda jde o osobu závislou na návykových látkách, či duševně nemocnou. Popsat pocity ohrožené osoby, to, zda je schopna si zajistit bezpečí, zda sama nemá problémy s návykovými látkami a podobně. V podstatě by popis³

---

¹ § 44 a následující zákona č. 273/2008 Sb.

² Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I. komentář, 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, 421 s.

³ Viz http://www.muklasterec.cz/dokumenty/policie/dn_katalog_otazek.pdf

rozhodujících skutečností měl dát odpovědi na 15 otázek SARA DN⁴. Zde je namístě si uvědomit, že to, co návrhvatel, případně návrhvatelka uvede v návrhu, jsou jediné skutečnosti, ze kterých soud vychází, stejně tak listiny předložené návrhivatelem jsou jedinými listinami, které bude jak soud prvního stupně, tak soud odvolací posuzovat. To proto, že i u předběžného opatření podle § 76b o.s.ř. platí zásada daná ustanovením § 75c odst. 4 o.s.ř., dle které pro předběžné opatření je rozhodující stav v době vyhlášení (vydání) usnesení soudu prvního stupně. K tomu, co návrhvatel, nebo osoba, proti které návrh směřuje, uvedou poté, co o předběžném opatření rozhodl soud prvního stupně, odvolací soud nemůže přihlídnout⁵. Stejně tak nemůže přihlídnout k listinám, které soud prvního stupně neměl při rozhodování k dispozici.

Pokud jde o výrok rozhodnutí, respektive uvedení toho, co návrhvatel sleduje (§ 42 odst. 4 o.s.ř.), pak stačí, když si návrhvatel vybere z možností daných ustanovením § 76b odst. 1 o.s.ř. a tato možnost nebude v logickém rozporu s popisem rozhodujících skutečností. Soud by pak dle mého názoru, z důvodu právní jistoty měl do výroku pojmout údaj o době trvání předběžného opatření, nejlépe uvedením dne, kdy předběžné opatření končí, protože poté je účastníkům řízení jasné, nejen to, kdy je osoba, proti které návrh směřuje, oprávněna vrátit se do společného obydlí, případně od kdy se může znovu začít setkávat s ohroženou osobou, ale také, do kdy musí podat ohrožená osoba návrh na prodloužení doby trvání předběžného opatření a návrh ve věci samé (§ 76b odst. 4 o.s.ř.).

2. ZÁSADY ROZHODOVÁNÍ

Vedle návrhu samotného by účastníci řízení o vydání předběžného opatření měli znát zásady rozhodování o předběžných opatřeních. Již byla zmíněna zásada, dle které je pro rozhodnutí o předběžném opatření rozhodující stav v době vyhlášení rozhodnutí. Stejně podstatná je zásada, že soud rozhoduje bez slyšení účastníků (§ 75c odst. 3 o.s.ř.). Proto, pokud se v odvolání ta, či ona stana dovolává toho, že v řízení nebyla slyšena, je její námitka bezpředmětá. Podle dalších zásad, kterými je rozhodování ovládáno, soud rozhoduje bez jednání a podkladem rozhodnutí nejsou výsledky dokazování. Tyto zásady nejsou explicitně vyjádřeny v části týkající se předběžných opatření, je nutné vyjít z ustanovení § 115 odst. 1 o.s.ř., dle kterého jednání se nařídí k projednání věci samé, věcí samou pak není rozhodnutí o předběžném opatření. Pokud jde o dokazování, pak to se provádí dle § 122 odst. 1 o.s.ř. při jednání. Pokud tedy není nařízeno jednání, neprovádí soud ani dokazování. Odvolatelé často vidí nesprávnost rozhodnutí soudu o

---

⁴ Viz pozn. pod čarou č. 3.

⁵ Srovnejte například rozhodnutí Krajského soudu v Brně sp. zn. 13 Co 40/2009 ze dne 24.2.2009.

předběžném opatření v tom, že soud nenařídil jednání, rozhodl jen na základě skutečností obsažených v návrhu na nařízení předběžného opatření a listin předložených s návrhem. V tom ale ve skutečnosti spočívá princip rozhodování o předběžných opatřeních, a tudíž nemůže jít o vadu, která by měla za následek nesprávnost rozhodnutí ve věci (§ 219a odst. 1 písm. a) o.s.ř.). Tolik tedy návrh na nařízení předběžných opatření a zásady rozhodování.

3. DOBA TRVÁNÍ, PŘEDPOKLADY PRODLOUŽENÍ DOBY TRVÁNÍ

Nyní bych obrátila svou pozornost na dobu trvání předběžných opatření dle § 76b o.s.ř. Podle § 76b odst. 3 o.s.ř. toto předběžné opatření trvá jeden měsíc od vykonatelnosti, předcházelo-li vykazání dle zvláštního právního předpisu, počíná tato lhůta dnem následujícím po dni, ve kterém uplynula lhůta stanovená v tomto zvláštním předpise. Oním zvláštním právním předpisem je zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, lhůta je upravena v ustanovení § 44 odst. 2 tohoto zákona a nikoliv v § 21a a násl. zákona č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, jak je nesprávně uvedeno v poznámce pod čarou v občanském soudním řádu, a trvá 10 dnů ode dne provedení vykazání. Podáním návrhu na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu v průběhu vykazání se doba vykazání prodlužuje do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o tomto návrhu.⁶

Předběžné opatření zaniká podle § 77 odst. 1 písm. d) o.s.ř. uplynutím doby, po kterou má trvat, o jejím skončení se nevydává zvláštní rozhodnutí. Bylo-li před uplynutím doby uvedené v odstavci 3 zahájeno řízení ve věci samé, může předseda senátu na návrh prodloužit dobu trvání až na jeden rok od okamžiku nařízení. Problém v praxi činí posouzení otázky, co je myšleno „rozhodnutím ve věci samé“. Pokud bychom považovali za předpoklad pro nařízení předběžného opatření to, že účastníci mají, či měli společné obydlí⁷, což však není, jde jen o ukazatel, dle kterého je stanovena místní příslušnost, pak by bylo jasné, že věci samou jsou žaloby, které tuto otázku řeší. Proto, že není jasně dáno, že by společné obydlí bylo podmínkou vyhovění návrhu na nařízení předběžného opatření, považují soudy za věc samu také řízení o rozvod, výchovu a výživu⁸, tedy řízení, které upravuje nejen vztah účastníků ke společnému obydlí, ale vztahy mezi účastníky v celé jejich šíři. Tento závěr pak není v rozporu ani s teologickým

---

⁶ Dobou trvání předběžných opatření jsem se zabývala blíže v článku Počátek lhůty trvání předběžného opatření podle § 76b o.s.ř., publikovaném v časopise Právní rozhledy 22/2008

⁷ Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I. komentář, 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, 458 s.

⁸ Srovnejte například rozhodnutí Krajského soudu v Brně, pobočka v Jihlavě sp. zn. 54 Co 150/2008 ze dne 23.9.2008

výkladem, kdy úmyslem zákonodárce bylo ochránit ohroženou osobu, zajistit jí klid pro to, aby si srovnala myšlenky a učinila patřičné právní kroky k zajištění svého bezpečí.

4. ZÁVĚR

Na závěr bych zmínila roli intervenčních center, policie a význam interdisciplinárních týmů. Podle mého názoru hrají intervenční centra nezastupitelnou roli nejen při sepisu návrhů na nařízení předběžných opatření podle § 76b o.s.ř., ale i žalob ve věcech samých, vedle toho koordinují práci v rámci interdisciplinárních týmů. Pokud jde o roli policie, pak považuji za velice přínosné, že policie je povinna zaslat soudu úřední záznam o provedení vykázaní, tento totiž následně může soudu sloužit jako jeden ze stěžejních důkazů.

Contact – email

k.cuhelova@seznam.cz